

Περίληψη - Summary

Αμπλιανίτη Ευδοκία: «Θεωρίες Συνωμοσίας κατά τον Ύστερο Μεσαίωνα και την Πρώιμη Νεώτερη Περίοδο: Μία συγκριτική θεώρηση του Sabbath και του Λιβέλου του αίματος».

Η παρούσα εργασία έχει ως βασικό ζητούμενο την αναζήτηση θεωριών συνωμοσίας κατά τον Ύστερο Μεσαίωνα και την Πρώιμη Νεώτερη Ευρώπη. Βασικό μεθοδολογικό εργαλείο προσέγγισης του θέματος αποτελούν τα ψυχολογικά-ιστορικά εργαλεία τα οποία μας παρέχουν με τους λόγους για τους οποίους η ανθρώπινη φύση έχει την τάση να πιστεύει θεωρίες συνωμοσίας, απαντώντας ταυτόχρονα στο πώς δρα μια θεωρία συνωμοσίας συνολικά. Με αφετηρία αυτά τα εργαλεία θα εξερευνήσω δύο συγκεκριμένες θεωρίες συνωμοσίας: το λιβέλο του αίματος και το sabbath. Βασικά ερωτήματα τα οποία διατρέχουν ολόκληρο το κείμενό μου αφορούν, ως επί το πλείστον, τα μέσα τα οποία συγκρότησαν την κάθε θεωρία συνωμοσίας, ξεχωριστά, τι ομοιότητες που παρουσιάζουν τόσο κατά τη συγκρότησή τους, όσο και αργότερα, στην έκφρασή τους αλλά και στις συνέπειες που εκείνες επέφεραν, καθώς και τις διαφορές τους. Τελικός σκοπός να διαπιστώσω τι νέο προσφέρει αυτή η ανασκόπηση για την κοινωνία του ύστερου μεσαίωνα και της πρώιμης νεωτερικότητας. Βασική, επίσης, είναι για μένα η αναζήτηση του πολιτισμικού υποβάθρου που συνέβαλλε τόσο στη γέννηση όσο και στη διάχυση, καθώς και υιοθέτησης μιας θεωρίας συνωμοσίας από τα ευρεία κοινωνικά στρώματα. Στο λιβέλο του αίματος εστιάζω στις αντιλήψεις του αίματος που υπήρχαν τόσο στην ιουδαϊκή κοσμοαντίληψη, όσο και στη χριστιανική, παρακολουθώντας τις πολιτισμικές ανταλλαγές που πραγματοποιούνται ανάμεσα στις δύο θρησκευτικές και κοινωνικές ομάδες. Ένα, άλλοτε, κοινό βιβλικό παρελθόν νοηματοδοτείται και επανανοηματοδοτείται σε μια προσπάθεια σχηματισμού πιο συμπαγών ταυτοτήτων. Αντίστοιχα στο sabbath, αντιλήψεις αρχαίες, σχεδόν αρχέγονες, συμβολικά τελετουργικά γονιμότητας ή μη, έρχονται σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή να αποτυπώσουν μια συνωμοσία, να συγκροτήσουν έναν συμπαγή εχθρό. Άρα, βλέπω στα πολιτισμικά μέσα συγκρότησης των αφηγημάτων μία συνέχεια και στη συγκρότηση του αφηγήματος μικρές τομές, οι οποίες συγκέντρωσαν εκείνα τα απαραίτητα συστατικά στην εκάστοτε χρονική στιγμή για να αποτελέσουν μια θεωρία συνωμοσίας. Η κατηγορία για κλοπή Χριστιανικού αίματος από τους Εβραίους αλλά και η κατηγορία εναντίον γυναικών, ως επί το πλείστον, για άσκηση βλαπτικής μαγείας και για την συμμετοχή τους σε οργιαστικά-σατανικά τελετουργικά και εν συνεχεία η δίωξη και η καταδίκη τους, αποτελούν τα την καρδιά του παρόντος κειμένου. Μέσα από τις δαιμονολογίες προχωρώ στα βαθειά και σκοτεινά μονοπάτια του sabbath, στην προσπάθεια ένταξής του ή μη στις συνωμοσίες.

Amplianiti Evdokia: «Conspiracy Theories in Late Medieval Period and in Early Modern Europe: A Comparative Study of Sabbath and Blood Libel»

In this paper I shall examine the existence or not of conspiracy theories in Late Medieval Period and in Early Modern Europe. My basic methodological tools in order to explore how conspiracy theories work and how people get attracted by them come from the field of psychology. Having conspiracy theories as my starting point, I aim to explain two specific concepts, two stories; the story about blood libel and the story about Sabbath. The most important questions that dominate throughout my text are relevant to the components that composed each one of these two narratives. Also, I tend to present how similar or different these narratives are, which are the consequences of these stories and to what extent this exploration offers something new, in the understanding of this period. I focus on the cultural components that compose the stories, because, as far as I am concerned, they play a crucial part firstly, in the making of a story and secondly in the pervasion of the story to a wide range of social groups. The components, that are dominant in people's fantasy for centuries, come to play a vital role in the formation of these stories, for instance, in Judaic blood libel someone can find folk beliefs about blood that count centuries of life. Respectively, in Sabbath we face the same complex background. Ancient or even older beliefs and rituals for fertility or not, become the fertile ground that the flower of the narrative of Sabbath will blossom, in that specific moment in history, always "thanks" to the existence of our demonologists(that I also refer extensively in my thesis). Women and Jews due to these narratives, consist of the face of the enemy. They get persecuted and doomed to a fate that they couldn't choose. All of these, because that rich folkloric background was present, and capable to diffuse these reformed beliefs to every social group. Finally, I examine if these stories consisted of a conspiracy theory or not, by comparing these two narratives and composing a view in total.